

– якість самої еліти. При цьому варто розуміти, що політичні фактори не єдині, що впливають на процес демократизації. Як було відзначено вище істотний вплив чинять також економічні і соціокультурні фактори.

Література

1. Бекешкіна І. Испит для демократії / І. Бекешкіна // Українське суспільство 1992–2009. Динаміка соціальних змін / за ред. д. ек. н. В. Ворони, д. соц. н. М. Шульги. – К. : Інститут соціології НАН України, 2009. – 560 с.
2. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен. – М.: Прогресс, 1984.
3. Геополітичні орієнтації населення і безпека України. За даними соціологів / упорядник М.О. Шульга. – К. : Друкарня «Бізнесполіграф», 2009.– 88 с.
4. Зоткин А. «Львы» и «Лисы» украинской политики / А. Зоткин. – К.: Наукова думка, 2010. – 342 с.
5. Мау В.А. Экономика и власть. Политическая история экономической реформы в России 1985–1994 / В.А. Мау. – М., 1995.
6. Рудич Ф. Внезапный выброс гремучей смеси. Новая политическая элита: ее место и роль в становлении украинского государства // Кієвській телеграфъ. – 2007. – 14–20 септєбря. – С. 12–13.

Южека Роман Сергійович,
студент магістратури 5-го курсу
юридичного факультету

Науковий керівник –
професор кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
юридичного факультету,
доктор філософських наук, доцент
Скиба Е.К.

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МВС УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку України є загальноприйнятим, що вища юридична освіта є необхідною складовою частиною професії майбутнього фахівця-юриста. За умов сьогодення система галузевої освіти створюється відповідно до вимог і стандартів МВС України, визначених законодавством України та враховує особливості діяльності МВС, а також забезпечує підготовку майбутніх правознавців. Зміни, що спричиняють потребу у розвитку правосвідомості майбутніх юристів, спрямовують необхідність оновлення системи підготовки та визначають велику потребу у наданні правової освіти новому поколінню, удосконаленні системи освіти у вищих

навчальних закладах, які готують майбутніх юристів.

Окремі аспекти проблемних питань щодо професійної підготовки юристів досліджували у своїх працях такі науковці, як В. Я. Бобров, Т. Б. Поясок, С. В. Федорова, І. Г. Хангельдієва, Е. Л. Харчевникова та інші. Незважаючи на значну кількість робіт, проблемні питання щодо професійної підготовки юриста у вищих навчальних закладах МВС залишаються відкритими, особливо під час бурхливих реформ в Україні.

Здатність системи вищої освіти забезпечувати високий рівень фахової теоретичної підготовки випускників вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) та вміння останніх швидко адаптуватися до умов практичної діяльності є одним з найважливіших її завдань. Саме якість освіти значною мірою визначає рівень професійної підготовки молодого фахівця [1, с. 29].

Відповідно до п.10 ст. 33 Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII, університети, академії, інститути МВС – це вищі навчальні заклади із специфічними умовами навчання, тобто відрізняються від інших ВНЗ тим, що проводять за певними ступенями вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів) для подальшої служби на посадах сержантського, старшинського, офіцерського або начальницького складу з метою задоволення потреб відповідно Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції, Збройних Сил України, інших, утворених відповідно до законів України, військових формувань, центральних органів виконавчої влади із спеціальним статусом, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту [2]. А тому, на нашу думку, потребують значної якісної освіти у певній галузевій спрямованості. Адже, відповідно до тлумачного термінологічного словника з конституційного права, юридична освіта – це система юридичних знань, поглядів і переконань, набутих у результаті організаційних форм навчання або самоосвіти [3, с. 356].

Вважаємо, що найголовнішою проблемою за умов сьогодення в освітній програмі правознавця у ВНЗ МВС є розгалуженість навчальних дисциплін для підготовки майбутніх фахівців. Адже, у деяких університетах дисципліни, що викладаються на бакалаврському рівні, викладаються в інших університетах на магістерському рівні. На нашу думку, така розгалуженість тільки звужує освітній рівень майбутнього фахівця. Крім того, в різних університетах юристам викладаються різні дисципліни. А тому, якщо особи бажають перевестися з одного університету до іншого (за різними обставинами), їм треба буде здавати кільканадцять дисциплін, які вони не вивчали. Зрозуміло, що академічну різницю вони будуть здавати достатньо швидко, щоб не відставати від навчального плану, а це буде тільки негативно відобразитися на знаннях студента, зокрема, правознавця.

Якщо ж брати до уваги зарубіжний досвід, то, наприклад, у США немає взагалі проблем з освітнім навчальним планом. Адже, для кожної окремої спеціальності, є основний (базовий) перелік навчальних дисциплін, які студенти опановують під час навчального процесу.

Варто зазначити, що спеціалізації, які вводилися і вводяться зараз на старших курсах традиційних юридичних навчальних закладів, мало що змінюють у набутті готовності до виконання роботи у конкретних сферах правового регулювання. Слабкою є психологічна підготовка молодого фахівця до майбутньої роботи [4, с. 15]. Мова йде не про послаблення підготовки в широкому розумінні, а про удосконалення спеціалізації. Досвід США показує, що для підготовки висококваліфікованого юриста необхідно забезпечити системне викладання 32- 35 професійно значущих основоположних дисциплін, що становить приблизно дві третини загального часу навчання. Сюди, зокрема, належать філософія, основи економічних теорій, теорія держави і права, конституційне право, цивільне право, господарське право, кримінальне право, земельне право, міжнародне право, фінансове право, різні галузі процесуального права, іноземна мова та ін. Решта – це навчальні дисципліни, які групуються за ознаками меншої вагомості в системі юридичної освіти та за конфігурацією конкретної спеціалізації, наприклад, аграрне право, місцеве самоврядування, правова статистика, судова бухгалтерія, банківське право, біржове право, транспортне право, судова психіатрія тощо. Тенденція становлення і розвитку спеціалізованих вищих навчальних закладів, викликана об'єктивними закономірностями існування суспільства, зростає. Вже працюють за відповідно відкоригованими навчальними планами спеціалізовані інститути (факультети) у вищих навчальних закладах, де постійно зміцнюється матеріальна база, удосконалюється методичне забезпечення, ведеться велика робота по підборі належних педагогічних кадрів [5, с. 132-135].

Варто звернути увагу на те, як вивчають право в навчальних закладах США. Форми навчання можна поділити на три види. Перший – як і в нас, лекції, на яких практично відсутня взаємодія лектора та слухача; проте, їх відвідування необов'язкове. Студенти слухають ті лекції, які їм цікаві і які, на їх думку, їм будуть потрібні у майбутньому. Другий вид занять – практичні заняття, або «вправи» – передусім з обов'язкових предметів (цивільного, адміністративного та кримінального права), на яких студенти вирішують завдання, проходять тестування. Вони – аналог наших практичних і семінарських занять. Знання перевіряються шляхом самостійного вирішення гіпотетичних фабул, користуючись нормативною базою. Крім того, є й письмові домашні завдання, які студенти повинні детально висвітлити й вирішити самостійно на основі нормативної бази та відповідної літератури. Тести та типові відповіді на письмові завдання згодом обговорюються на заняттях. Кожному студенту треба отримати посвідчення про успішне закінчення кількох подібних занять і пройти двічі такий цикл – на початку та

наприкінці курсу навчання. Третій вид занять – навчання у робочих групах з цивільного, адміністративного та кримінального права під наставництвом того, хто закінчив курс навчання та був успішно акредитований [6]. На нашу думку, така форма навчання (навчальні робочі групи, консультації) є надзвичайно корисною (оскільки готує випускників до державних іспитів та практичної роботи) і варта наслідування в Україні.

Що стосується навчальної програми юриста в Україні, то відповідно до державних стандартів освіти, навчальних планів, програм підготовки юристів, враховуючи сталий розвиток ринкової економіки, який передбачає реформування вітчизняного законодавства, юрист повинен володіти наступними професійними якостями: знати Конституцію України; володіти культурою мислення і мистецтвом логічного аналізу, знати його загальні закони і вміти в письмовій та усній формі правильно (логічно) їх вибудовувати; бути здатним в умовах розвитку науки і соціальної політики, що змінюється, до переоцінки накопиченого досвіду, аналізу своїх можливостей; уміти набувати нові знання, використовуючи сучасні інформаційні освітні технології; розуміти суть і соціальну значимість своєї майбутньої професії, основні проблеми дисциплін, які визначають конкретну галузь його діяльності, бачити їх взаємозв'язок в цілісній системі знань; бути здатним в професійній сфері на основі системного підходу будувати і використовувати моделі для опису і прогнозування різних явищ, здійснювати їх якісний і кількісний аналіз; бути здатним поставити мету і сформулювати завдання, пов'язані з реалізацією професійних функцій, уміти використовувати для їх вирішення методи вивчених наук та ін.

Таким чином, підводячи підсумки, ми вважаємо, що університети повинні тісно між собою співпрацювати та узгоджувати перелік основних (базових) дисциплін для майбутньої високої кваліфікації юриста. Адже, Закон України «Про вищу освіту» єдиний та імплементувати його в життя – завдання кожного вищого навчального закладу. Також, вважаємо нагальною потребою акцентувати увагу на узгодженості навчального плану між ВНЗ МВС.

Література

1. Проблеми професійної підготовки слідчих: Матер, наук.-практ. конф. (м. Дніпропетровськ, ДДУВС, 27 квітня 2007 р.). – Д.: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2007. – 160 с.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2014. – №37-38. – Ст. 2004.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Наливайко Л.Р. Тлумачний термінологічний словник з конституційного права / Л. Р. Наливайко, М. В. Беляєва ; Уклад.: Л.Р. Наливайко, М.В. Беляєва. – К. : «Хай-Тек Прес», 2013. – 408 с.
4. Діденко Я. «Болонський процес» і його перспективи для українських студентів // Юридичний журнал. – № 7. – 2004. – С. 132-135.
5. Дудырев Ф.Ф., Малков В.П. Юридические клиники в России: возвращение через

150 лет // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/168800>.

6. Роскопіна Ю. О. Перспективи впровадження в українських містах педагогічних тенденцій організації професійної підготовки юристів у вищій школі США / Ю. О. Роскопіна // Город. Культура. Цивілізація: матеріали III Міжнарод. науч.-теор. Інтернет-конф. (Харьков, апрель – май 2013 г.). – Х.: ХНАГХ, 2013. – С. 237 – 242.

Ядловська Ольга Степанівна,
кандидат історичних наук, доцент
кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ІСТОРИЧНІ УРОКИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917-1921 рр.

Перебіг історичних подій боротьби за незалежність України неодноразово доводив, що запорукою досягнення успіху у державотворенні виступатиме згуртованість народу. Не став виключенням і період Української національної революції 1917-1921 рр. Однак, на жаль, втримати самостійність у значеній період українцям не вдалось: з одного боку, негативну роль відіграв вплив зовнішньополітичних чинників, з іншого – наявними були суттєві розбіжності між політичними силами і серед українського політикуму. Говорячи про циклічність історичного розвитку та своєрідну повторюваність деяких історичних віх, звертають увагу на події сьогодення, зокрема у питанні проголошення незалежності України 1991 р., подальшого становлення держави та викликів подій 2014-2018 рр. Безумовно, протягом перших двадцяти п'яти років незалежності відбулось ряд прорахунків (соціально-економічних освітніх, ідеологічних), які не дозволили нашій молодій державі досягти рівня розвитку більшості європейських країн. Разом з тим, євроінтеграційні прагнення частково реалізовані та залишаються пріоритетними, у державі проводяться реформи. Також слід підкреслити, що враховуючи консолідованість українців під час подій 2014 р., питання ймовірної втрати незалежності стало не тільки закритим, а, навпаки, породило впевненість у народженні нової української нації, яка продемонструвала нарешті громадянську зрілість. Чому ж сьогодні ми повертаємось до подій 100-річної давності? Тому що прорахунків, яких були наявні ще в період Національної революції 1917-1921 рр., припускаються і сьогоднішні очільники та й громадяни нашої держави. І саме врахування історичних уроків дозволить нам оцінити й історичне минуле, і сьогодення.

Відомий історик В. Верстюк розглядаючи історичне значення та уроки подій 1917-1921 рр., наголошує, що Українська революція мала чимало